

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

išsīplētojo, apie kā metinēs rokundos Latvių laikraščiuose neduoda paabejoti. Nors tulos kases nesiranda officiališkoje rokundoje 1893 m., tačias 1897 m. jās parodo pusētinus iđėjimus; taip ex. gr. viena kasa 1897 m. po 2-metinēs butybēs turi 56,373 rublių iđėjimų, Džukst-Poenavos kasa 85,528 rublių iđėjimų, o pačēdos ir paskolēs kasa Jelgavos pagelbos draugystēs 86,324 rublių iđėjimų ir t.t. Galima yra dabar tikrai sāmoniauti, kad visose Kuršo pačēdos ir paskolēs kasose iš viso aplink 4 milijonai rublių randasi iđėjimų.

Vidziamyje 1893 m. buvo 15 latviškų pačēdos bei paskolēs kasų, kurios plētojosi panēšiai į Kuršiškes kases ir kuriose dabar aplink 1 milijonas rublių iđėjimų atsiranda. Apart to Rygoje randasi 1892 m. įsteigtas Latvių bankas („der gegenseitige Livl. Kreditverein“) su maž-daug 2 milijonais rublių iđėjimų, ir keletas pačēdos bei paskolēs kasų su beveik 2 milijonais rublių iđėjimų.

Iš to viso yra galima spręsti, kad visos Latvių piningiškos įrēdnēs vartoja aplink 9 milijonus rublių iđėjimų ir dar aplink 1 milijoną rublių sąnarių mokesčių bei rezervų. Matant tai, ir prieg tam apsvarstant, kad dar nei viena tokia įrēdnē nesukriušo, galima ateitėje ant jų didesnį pasitikėjimą turėti, nors žinoma Latviai nėra dar pasiekę vokiečių savame darbavimesi. Tačias pastarame 15-metyje dvi vokiečių pininginės įrēdnēs pastajo negabios išmokėjimų ir dabar Kuršo „Stadt-hypotheken-Verein“ pereina kryžį, kurią rasi laimingai pergyvens. Latviai-gi kuomi toliaus, tuomi labiaus ims remti savo piningų įrēdnēs ir, ištraukę iš vokiškųjų, savus kapitolus patalpins latviškose piningų įrēdnēs.

3. Latviu suvartones draugystes (Consumvereine).

Pastarame laike daugelyje vietų Latviai įsteigę yra suvartones draugystes netiktai kaimuose, bet miestuose ar. Įsteigtojai tų draugysčių yra tankiausiai uktveriai ir darbininkai miestuose. Rods apie tas draugystes nėra kā tiek džiaugsmingo galima pasakyti, kiek apie kitas Latvių įsteigtas draugystes, kada-gi Kurše maž-daug 5 draugystēs ir Rygoje 2 po trumpo savo buvimo turėjo savo veikmę užbaigti. Tai duodasi tuomi paaiškinti, kad įsteigtojai bei vedėjai tokių draugysčių neturėjo jokių komerciališkų žinių ir neįstengė išlaikyti lenktynes su mažesniais ar didesniais žydų pirkliais. Dabar (1898 m.) randasi dar, ir viltis yra, kad toliaus užsilai-kys, Kurše 13 ir Vidziamyje (drauge su Ryga) 8 suvartones draugysčių. Savo apvertimuose Kuršo draugystēs 1897 m. yra iš viso aplink už 500,000 rublių pirkinių pardavusios, o Vidziamyje tą met už maž-daug 250,000 rublių. Pelno draugystēs turėjo savo pirklyboje aplink 10% nuo parduotų pirkinių.

Tos suvartones draugystēs, vienintēliai išskyrus vieną

Rygiškę draugystę, yra ukėsiškos suvartones draugystēs, kur uktveriai perkasi reikalingus jų suvartonei dalykus. Tulos draugystēs laiko taip-gi ukėškas mašinas ir pabukles, ir parduoda sudarytajį mēslą gana sparčiai.

4. Latviu mirimo bei ligos kases.

Įpatingai Rygoje latviškiejie darbininkai yra įsteigę keletą gana didelių mirimo bei ligos kasų. Rygoje tos kases skaito aplink 10,000 sąnarių. Mažesniuose miestuose esančiosios 3-4 mirimo ir ligos kases yra žymiai mažesnės. Taip Jelgavos mirimo ir ligos kasa skaito tiktai aplink 500 sąnarių. Mirimo kasose sąnariai moka už kožną pasimirusį draugą tuojaus po numirimo po 5-20 kapeikų lavonpiningių. Didumas mokesties priguli nuo sąnarių skaitliaus kožnos draugystēs, ir kyla su pasidauginimu sąnarių, o puola su pasimažinimu sąnarių. Kas per 15-20 metų paeiliui yra mokėjęs į kasą, tampa nuo tolesnių mokesčių pavalyntas, nors turi tas pačias tiesas, kaip kad mokantiejie sąnariai. Palaidojimų mokestis išneša į 80 rublių, kurie piningai tėvoniams mirusiojo sąnario tuojaus po mirties išmokami pasilieka. Su mirimo kasomis yra sujungtos ligos kases, kur sąnariai moka tulas mokestis ir laike ligos gauna pagelbos nuo 1½-3 ar daugiau rublių kas sąnaitę, jeigu liga nesitraukia ilgiaus kaip vieną metą. O jeigu liga ilgiaus traukiasi, tai ligos pagelba mokasi tiktai su pavelene visatino susirinkimo sąnarių kases.

5. Bitininkystos draugystes

Bitininkystos draugysčių randasi Kurše 8 ir Vidziamyje 3. Kurše labiausiai darbštumu atsizenklina Jelgavos „Kur-laendische Bienenzuechter Verein“, kurs jau įtaisę yra 2 viešus bandymus bičių veisimo ir 3 kursus apie bičių auginimą. Kursuose esti per dvejetą sąvaičių sumanus bičių auginimas kaip teorētiskai taip praktiskai pamokinamas. Kursus šitos draugystēs iktuolaik yra lankę 200 ypatų. Tokius jau kursus, įrengtus per kitas 3 Kuršo ir 1 Vidziamio draugystes, yra lankę į 400 ypatų. Iš to galima yra matyti, kad sumanus bičių auklėjimas tarpe Latvių yra pusėtinai pasiplatinęs.

6. Apsisergejimas nuo gaisro Baltijos provincijose¹⁾.

Kurše ir Vidziamyje jau nuo kelių metų randasi pagelbinės draugystēs nuo gaisro, įsteigtos per uktverius. Draugystēs ima nuo apsergētųjų premijas, atlygina jiems žvarbiais piningais blėdį, pasidariusią per gaisrą, renka rezervinį kapitolą ir t.t. Statutuose tų draugysčių rods yra nutarta, kad nelaimės atsitikime apsergētiejie ažuot piningų turi gauti medgą dėl statymo, bet toks atlyginimas visur už naštą yra pripažįstamas ir beveik kožna draugystē linksta pereiti ant pininginių operacijų. Iktuolaik pagelbinės draugystēs apsergėjo tiktai nekuštinamą turtą, ale dabar kelios senesnės draugystēs jau ketina apsergėti taip-gi kuštinamą turtą.

Tuomlaik Kurše randasi aplink 30 tokių draugysčių. Dėl paaiškinimo jų veikmės aš pridedu čion tai, kas tēmytina iš rokundų „Krons-Behrhofo (Jelgavos aprinkėje) savitarpi-

1) Pagal raštą Karolio Graudinio, patilpusį 26 Vasario 1898 m., 10 Kovo No. 46 „Libauscho Zeitung“;

nės pagelbos draugystės". Draugystė tapė įsteigta 1882 m. Bėgyje pirmo dešimtmečio skaitlius sąnarių buvo aplink 169. 1892 m. toje draugystėje buvo apsergėta 1197 trobėsių už 352,902 rublių, beje: 184 namų, kožna už 488 rublių; 377 kučių, kožna už 261 rublių; 268 klėtys, kožna už 230 rublių; 153 klojimai, kožnas už 292 rublių; 71 daržinių, kožna už 360 rublių; 147 pirtys, jaujos, kalvės, kožna už 51 rublių; 3 kromai, kožnas už 327 rublių; 2 saladynniamiai kožnas už 750 rublių, 1 malunas už 1800 rublių, 1 bičių namas už 80 rublių, 3 žmonių mokslinės su pašaliniais trobėsiais, viskas už 12,425 rublių, 2 javų magazinai už 3600 rublių, 1 valsčiaus rėdo butas su pašaliniais trobėsiais, viskas už 5100 rublių. Bėgyje 10 metų nudegė iš viso 51 trobėsių, beje: 16 kučių, 13 klėčių ir vežimams daržinių, 9 klojimai, 8 pirtys ir jaujos, 5 namai. Už visus tuos nudegusius trobėsčius draugystė išmokėjo 11,089 rublių 31 kap. kaip atlyginimą blėdies, kas padaro metinės pragaišties aplink 3 rubl. 14 kap. nuo kožno apsergėto tukstančio. Pradžioje 1892 m. draugystė turėjo 2522 rublių visokių rezervų, o dabar tasai kapitolas bus jau 3syk tiek didelis. — „Gruenvaldo savitarpinė pagelbos draugystė" (Bauskės apinkėje) turėjo 1897 m. po 6-metinio veiklumo 144 sąnarių, kurie buvo apsergėję nuo ugnies 680 trobėsių už 110,404 rublių, ir buvo sučėdyję kapitolo 2453 rublių 68 kap. Premijomis buvo mokama aplink 5 rublių nuo apsergėto tukstančio. — „Siuxt-Poenau (Tukkumo apinkėje) savitarpinė pagelbos draugystė", kurios veiklumas yra mažesnis, negu Krons-Behrhofo draugystės, po 14 metų veiklumo turi jau kapitolo 8276 rubl. ir ima dabar tik 2 rubl. 50 kap. kaip premiją nuo apsergėto tukstančio. — „Uhsingenės savitarpinė pagelbos draugystė" pradžioje 1897 m. turėjo 120 sąnarių, kurie drange buvo apsergėję 752 trobėsių už 266,848 rubl. Turtas draugystės susidėjo iš 7140 rublių zvarbiais piningais ir 2 ugnagesių šmirkštynių vertės 256 rublių. — „Kandavos savitarpinė pagelbos draugystė nuo gaisro", kuri pradėjo savo veiklumą 1 d. gegužio 1896 m., pirmąjį metą turėjo jau 52 sąnarių.

Kad tokios pagelbinės kasos daug gero daro, galima yra taip-gi matyti iš veikmės savitarpinių pagelbos draugysčių nuo gaisro toje dalyje Vidziamio, kur Latviai gyvena (pavietai Rygos, Zehsių (Vendeno), Valkų ir Valmieros). Minėtuose pavietuose Vidziamio pradžioje 1896 m. buvo iš viso 216 savitarpinių pagelbos draugysčių, kurios tapė užtvirtintos: — 5—1880 m., 47—1881 m., 13—1882 m., 22—1883 m., 39—1884 m., 26—1885 m., 12—1886 m., 15—1887 m., 14—1888 m., 17—1889 m., 38—1890 m., 18—1891 m., 51—1892 m., 29—1893 m., 21—1894 m., ir 44—1895 m. Dabar pareina maž-daug ant kožnos parapijos po vieną draugystę. Pradžioje 1896 m. tos 216 draugysčių turėjo 14,540 sąnarių, kurie buvo 84,711 trobėsių apsergėję nuo gaisro už 15,380,139 rublių. Tai-gi kožnas trobėsis vidutiniškai buvo apsergėtas už 181 rubl. 56 kap. Brangiausiai apsergėti trobėsiai buvo Valmieros paviete, beje kožnas už 233 rubl. 20 kap. vidutiniškai, Rygos paviete kožnas už 211 rubl. 69 kap. vidutiniškai, Zehsių paviete kožnas už 184 rubl. 2 kap. vidutiniškai, Valkų paviete kožnas už 130 rubl. 5 kap. vidutiniškai. 1895 m. gaisrai visoms šitoms draugystėms buvo padarę blėdies ant 31,040 rubl. 65 kap., arba vidutiniškai 2 rubl. 5 kap. ant kožno apsergėto tukstančio. Premijomis sąnariai tūmet turėjo vidu-

tiniskai mokėti: Rygos paviete 3 rubl. 61 kap., Valmieros paviete 2 rubl. 73 kap., Valkų paviete 1 rubl. 57 kap. ir Zehsių paviete tik 1 rubl. 4 kap. nuo kožno apsergėto tukstančio. Nežiurint į taip mažus įėmimus, rezervinis kapitolas iki 1896 m. buvo įaugęs į 220,664 rublių, kas tuomi stebėtiniausiai, kad daugumas draugysčių buvo fiktai per trumpą laiką veikusios. Į tūlą nusiminimą 1895 m. tik 4 keletas draugysčių buvo patekę ir turėjo iš viso 3682 rublių pasiskolinti, idant tesėti savo pareigoms. Kaštai-gi vedimo reikalų visoms draugystėms tūmet išnešė 5100 rublių.

Taip tai savitarpinės pagelbos draugystės atlieka čion savo darbą užganėdinančiu budu. Bet toks rezultatas gali buti pasiektas per budą budavojimų. Mat Baltijos provincijose nėra kaimų. Ukės stovi toli viena nuo kitos (kožnas ukis turi aplink 40—65 desetinų žiamės) ir taip-gi trobėsiai kožnoje ukėje atokiui stovi nuo vieni kitų, tautikai atskirti sodnais. Rijos paprastai stovi ant 100—200 žingsnių nuo kitų trobėsių. Todėl kilus gaisrui, beveik nėkadės daugiau negali sudegti kaip viena ukė; retkarčiais atsitinka, kad ukėje gaisrui kilus, daugiau nudegtu kaip 2 trobėsiu. Žinoma dar toli ne visi uktvėriai ar randauninkai ukių turi savo trobėsčius apsaugoję nuo ugnies, ir todėl ateitėje tos mažos apsergėjimo draugystės galės savo veiklumą pažymiai praplatinti.

Apart šitų savitarpinės pagelbos draugysčių tarp laukininkų operavoja dar „Vidziamio savitarpinio apsergėjimo draugystė", „Kuršo savitarpinio apsergėjimo gubernijos draugystė" ir „Kuršo gubernijos apsergėjimo draugystė". Pastaridvi draugysti vyriausybe įsteigė ir vyriausybe valdo, per ką draugystėms beveik jokių kaštų valdymo dėlei nepasidaro.

„Vidziamio savitarpinio apsergėjimo draugystėje" 1896 m. buvo iš viso 4485 kompleksai su 54,120 trobėsių apsergėti už 29,789,690 rublių. Kožnas trobėsis vidutiniškai buvo apsergėtas už 551 rublių. Kuštinamas turtas buvo apsergėtas už 5,781,751 rublių. Turtas draugystės tūmet išnešė 154,426 rubl. 21 kap. Premija ant apsergėtų kuštinamų ir nekuštinamų lobių išnešė 5 rubl. 18 kap. už apsergėtą tukstantį. Taip-gi seniaus premijos laikėsi ant tos pačios augštumos.

„Kuršo savitarpinio apsergėjimo gubernijos draugystė", kurioje visi burų trobėsiai, jeigu jie kitur nėra apsergėti, turi buti apsergėti, 1889 m. anot „Spravočnaja knyga Kurl. gub. 1896 m.", kurią išleidė Kuršo Statistikos Komitetas, turėjo apsergėjusi iš viso 47,435 trobėsių už 2,584,260 rublių, vidutiniškai po 60 rublių už kožną trobėsį. Po normališkos taksacijos buvo apsergėta 19,186 trobėsių, kožnas už 25 rublius vidutiniškai, ir 18,249 trobėsių po įpatingos taksacijos už 115 rubl. vidutiniškai kožnas. Dėl paaiškinimo reikia čion pasakyti, kad trobėsiai yra priimami į tą draugystę dėl apsergėjimo pagal normališką, dėl kožnos kategorijos trobėsių (klėtys, namai, rijos ir t.t.) paskirtą vertę, be jokios įpatingos taksacijos. Įpatinga taksacija daroma yra tik ant įpataus reikalavimo, jeigu kas, paveizdos dėlei, norėtu savo trobėsčius ant augštesnės apsergėti sumos, negu pavelyja normališkoji taksacija. — 1893 m. pagal normališkąją taksaciją buvo apsergėta 16,181 trobėsių, vidutiniškai po 26 rublius kožnas, ir po įpatingos taksacijos 26,975 trobėsių po 143 rublių vidutiniškai kožnas. Tūmet valdzia draugystės buvo priversta dėl

(Toliaus bus.)

net akys nuszvito isz džiaugsmo, ot, sako, dabar pasigausiu. Rodzeviczius zadėjo atiduoti knygną jam po dviejų dienu.

Iszgauti knygną jis užmanė tokiu budu:

Nueina pas stud. universiteto L. ir sako jam ir jo pacziai teip: „Gimnazijai Tamstos esate apskusti. Visi sako, buk turite mokintinių knygną, kuriame yra lietuviszkos ir socialiszkos knygos. — Sako, — kad Tamsta davinėji knygas mokintiniams ir užraszai. Pas Tamstą gali buti krata, todėl duok man knygas, kataliogus ir suraszus, o asz mokintiniams iszduosiu.“ L. knygu nedavė, nes turi tik savo knygas, užgintų pas jį nėra, o ant galo gimnazija prie jo niekame nepriguli.

Rodzeviczius iszėjo nieko nepeszęs.

Praėjo dvi dieni. Inspektorius laukia, laukia vis nesulaukia tų knygu, mato kad nieko nebus, reikalauja skundo ant raszto. Rodzeviczius iszsisuko skundo neparaszęs, nes skusti negalėjo, nebuvo ką ir už ką.

Inspektorius užpykęs pasakė L. kad praneszė apie knygną kun. Rodzeviczius. Po miestą pasklido visokios kalbos. Rodzeviczius ir davatkos sako, buk L. viską prasi-manęs. Nėra ką daryti. L. reikalauja naminio sudo isz trijų ypatų. Rodzeviczius bijodamas ir jo, atsisakė. Ap-skundė vyskupui, bet kunigai visą ką parkreipė, teisybės negavo. Pagal manęs, liko tik viena vieta — sandaros sudzia (miravas sudzia), gaila tik, kad jis nenorėjo ten kreipties.

Klebonas per pietus klebonijoje užklausė jo apie szitą atsitikimą su L. Rodzeviczius apie tą dalyką klebonui paraszė laiszką, kurs kuomi geriausiai nurodo apie Rodzevicziaus darbus. Czion pridedu jo visą laiszką iszvertęs lietuviszkai isz lenkiszko.

„Guodotinam kn. Kan. Gustavui Tomkevicziui:

Kun. Kanauninke! Isz priezasties szios dienos sznekėjimo atsiminė man bajorų reikalavimai ant mirsztanczios Lenkijos seimų, kad visi diplomatiszki darbai užsieninių lenkų pasiuntinių butų aiszkus. Yra ypatos, yra aplinkybės, kurių niekam negaliu nurodyti, dar gi ir kun. Kanauninkui. Todėl to dalyko iszaiszkinti negaliu. O p. L. ir zinoma draugijos dalis isz žingeidumo ar isz ypatiszkų reikalų butinai nori to aiszkumo. Nepri-dera jis-gi jiems nors ir todėl, kad patys manę apkaltino, yvairiai apkalbėdami.

Sako,—kad asz skundžiau: kuom-gi meldžiami iszaiszkintą, kad naktyje isz 24 ant 25 Rugsėjo apie pirmą valandą gimnazijos vyresnybė darė kratas po visų mokintinių gyvenimus? Kuom iszaiszkinti persergėjimus duotus mokintiniams? Ar ir tuomet buvo mano spąstai? Ką tik atkelia vės nieko nežinojau ir negirdėjau apie L. (Asz pažymėjau pabraukdamas szituos žodžius) tas viskas darodo, kad turėjau tiesą rupinties ir jieszkoti jų priezasties — o jieszkojau isz patylų, kad niekas nežinojo. Tuosę faktuosę tokias galima pastebėti priezastis, kodėl p. L. tapo persergėtas.

Jeigu bucziau skundęs p. L. tai tą bucziau turėjęs padaryti ant raszto — ir bucziau rodęs knygu vardus, kurias p. L. duodavo mokintiniams. Jei-gu bucziau skundęs,—abejoju ar inspektorius ar kas norint kitas-butų iszdrišęs tą apsakinėti—tas darbas kvepėtu atstatymu (dimissija)! Asilai jei bent to nesupras. Ponas L. pats lakstė, kaip katinas su pusle, su savo paczia ką tik persergėti ir visiems plepėjo. Szitie klausinėjo inspektoriaus,

pridedami nuo savęs yvairias smulkmenas. Tokia kalba paėjo isz klebonijos — o galima pastebėti, kad kuo pirmiau isz ten prasidėjo.

Sakai kanauninke, kad inspektorius sakė, juog asz jam pasakiau apie paskalą (gandą) buk esąs knygnas ir socialistų draugystė. Tegul bus ir teip. Kadagi negaliu priesz kvailą žingeidumą atidengti paslapčių, — prisiimū tą ant savęs, tegul puola ant manęs. Gal bus tai iszeiga, gal ir kuningui kanauninkui ką sakytu, bet asz nesutiksiu (jo laiszkę paraszta lotyniszka: dato non concesso), kad teip buvo,—kur darodymas, kad asz apskundžiau p. L. Inspektorius jam aiszkiai sakė, juog apie jį nieko negirdėjo, ir kiti sakė tą patį. Butinai jam norisi darodyti, kad asz jį apskundžiau. Kada manęs užklausė urėdiszka (officialiszka), ką misliju apie L., apie knygas, kurias duoda mokintiniams, — kada jau jis pats isz to viso iszispaviedojo inspektoriumi, — atsakiau, juog nieko nežinau ir apie nieką mano sąžyne nedaleidžia man spėti ant jo. „Kaip drįsai persergėti?“ 1) 4) „Nes esu kunigu“ 2) 4) Iszkur zinai? 1) — „Tai mano darbas“ 1) 2). Ką nesa-kytu, bet asz nesutiksiu 3), juog isz mano burnos iszėjo gandas (paskala) apie knygną ir draugystę, sakau kun. kanauninkui ir kiekvienam, kas nori žinoti, juog nedaleisiu bedieviszkų ir socialiszku ir papiktinanczių nekaltybę, kvailų, neturinczių jokios vertės knyguczių platininti tarp jaunuomenės. Juog nenurodydamas vardų visuomet per-

1) Kanauninkas užklausė per pietus.

2) atsako Rodzeviczius ant tų ir kitų.

3) Jo raszto: dato non concesso.

4) Mano pažymėta.

sergėsiu gimnazijos vyresnybę apie tą, kaip tik man bus tikrai zinoma. Turu reikalus ne su policija ir žandarais, bet su pėdagogais (vaikų mokintojais, auklėtojais). Rupi jaunuomenė, kuri valdzios akise niekuomet nebus kalta už tą, ką jai pakisza. O jei kas įklius ir bus paszauktas į sudą, o jei kas teip, kaip p. L. pasinaudos isz mano persergėjimų, idant iszsispaviedoti ir užtraukti ant savęs spėjimus — tai ne mano darbas. Niekinu apkalbas, jaunuomenę kurstyti, papiktinti nedaleisiu.“

Sztai ir visas jo laiszkas; perkratykime gana atydžiai jį visą.

Raszo tą laiszką klebonui ir tame pacziame prie jo laiszke vadina jį kvailiu, kaip ir kitus. Matyt isz karto, kad žmogus augsztai savę stataftis.

Visur pastebėsime paslaptis, ant kurių jis remiasi, tai to negali pasakyti, tai kito negali iszaiszkinti.

Pradžioj laiszko sulygina szitą visą istoriją su griuanczia Lenkija. Kas-gi ją griuana pas mus? Ar katalikų bažnycia! Turbut ne, nes kaipo kunigas negali jį tikėti.

Gal lenkiszka dvasia ir kle-rikalizmo pancziai? — Turbut, nes visi jo darbai nurodo, kad jis vardan jų veikė. Kaip bus nedekingi Sziaulių lenkomanai už tokį greitą žudimą lenkiszkos dvasios. Nevisi lenkiszka dvasiai paturėti vartoją tokius įrankius.

Rodzeviczius gyriasi, kad jis persergėjęs mokintinius. Czionai jis meluoja. Persergėjimų jis nedavė ir duoti negalėjo, nes jo aktas tikėjimo—sznipinėti, apskusti ir vyresnybei praneszti, o ne mokintinius persergėti. Jis pats sau priesztarauja. O jeigu nieko ne rado pas mokintinius, tai tas darodo, kad nieko ne buvo, ir jeigu kas buvo, tai sukavo-

jo. Sako paskui, nieko negirdėjęs apie L. Betgi prisipažįsta, juog sznipinėjo, dasiklausinėjo isz patyly ir ant galo persergėjo. Jeigu nieko apie jį ne butų girdėjęs, tai ne butų apie jį pranesęs inspektoriui. Juokingas samprotavimas!

Inspektorius gavęs žinia nuo Rodzeviciaus tylėjo ir laukė dvi dieni, o jau nieko nesulaukęs pareikalavo skundo rasztu, bet R. iszsisuko, nės nieko pas L. nepesęs negalėjo nei knygy pristatyti, nei jų vardų nurodyti. O kad inspektorius tebesėdi ant vietos, tai ir czia dyvų nėra. Sznipukas gali apskusti vieną tik žmogų, o sakyti abiem pusėm negali. Asilai—tokie, kaip R. kiteip ne gali samprotauti.

Eikime prie galo. R. prižada visuomet sznipinėti ir apskusti, nės jis yra kunigu. Myli, sako, jaunuomenę, kaip jis ją myli, aiszku: nes žada skusti ir pražudyti padavęs maskoliams į rankas. Gal kiti kunigai žiuri kiteip, gal skundimas nėra pagirtinu daiktu. O ką vyrai, puikų kunigą, vaikų mokintoją, mums atsiuntė?!

(Pabaiga bus.)

Isz Prusu Lietuvos.

Parodos reikalai czion labai randa pritarejū, bet apmislyjant kaip mažai dar dirbta dėlei Prusų Lietuvos, daugiau negalima ir tikėtis. Pinigų tuom tarpu nieks nepaaukavo, bet ir nebuvo teip labai kam apie tai rupintis arba paraginti prie tokių aukų. Tie, kurie vadovauja, ir teip jau turi per daug darbo ir rupesnių, o kiti apie tai visai nesirupina, tai teip ir liekasi. Kiteip butų, jeigu kaip Amerikoje butu galima dirbti per aukų rinkėjus. Czion yra visai mažas skaitlius ir vos tik keli žmonės apie parodą rupinasi ir dirba. Dar daug reik

dirbti, iki atsiėsim tai, kad su kitais lietuviais galėtumėm sulyginti buti. Yra ir tokių, kurie mandrauja ir giriasi, kad lietuviai jau pabudę, jau augsztai pakilę, bet koks tasai yra kilimas, parodo aiszksiaisurinkimas musų literaturos. Knygy turime 157 egz. ir tai viskas. Tarp tujų yra tiktai apie 40 egz. nedvasiszky. 117 egz. yra vien dvasiszkos ir kur žmonės pakilo skaitydami vien dvasiszkas knygas? O dar tujų nedvasiszky yra skaitlius didei niekingų knygelium. Tai galiausiai visai mažai lieka geresnių.

Katalogas yra suraszytas, bet tuom tarpu vargu bus galima jį atspausti kasztais Prusų lietuvių. Yra, tiesa, czion eilė draugyszkių, bet jos parodos klausimą dar neapsvarstė, ir nežine ar apsvarstys. Tulos gyvena jau szaunei metų, sztai „Byrutė“ szimet szventė net 15 metines sukaktuves, bet ant jos teipgi nėra ką tikėtis. Vienok katalogą pradėdam spausdinti nežiurint ar mokės kas ar ne. Jeigu negalima bus mokėti už spaudinimą, tai p. Jankus prižada atlikti darbą dovanai savo spaustuvėje. Spausdinsime katalogą su lotyniszkomis literoms, nenorime daryti skirtumo dėlei tuly priezasczių. Czion, berods, visi pratę skaityti vokiszkas literas, bet ar vis mes teip gyvensim tolyn? Kaip maskoliai kad bruka savo literas, teip ir czion daro vokiečiai. Jų miearis buvo gerai apsvarstytyas dėl suvokieciavimo. Dabar raszime dar berods vartoja lotyniszkas literas, bet vietomis pradeda su vokiszkomis raszyti, ir vis labiaus gramzdina vilnyse germanizacijos.

Tuli berods mus katalogą dėlei lotyniszky literų neskaityty, bet jie gal neskaityty nei su vokiszkomis, nes yra tai žmonės, kurie prieszinasi kiekvienam tolynzengimui. Kas link jaunųjų ir viduramzyje

esanczių, tai visi pažįsta lotyniszkas literas, tiek jau iszmo-kina musų pradine mokyklose. Atsiranda teipgi kur ne kur žmonių, kurie piktinasi dėlei to, kad raszime lotyniszkos literos o spaudoje vokiszkos. Jeigu ateitėje bus daugiau darbininkų musų tėvynėje, tai su laiku ir musų krasztas galės pasikelti isz miego.

Dėlei parodos reikalų num. 21 „Naujos Liet. Cėit.“ tiktai pirmas atsiszaukė apie parodą. Nusitikime kad ateitėje, nors jau ir teip sėkant atlikti dėl parodos darbai, bus galima daugiau iszaiszkinti žmonėms. Dabar buvo didei trumpas laikas, ir viskas ėjo labai greitai. be didelio apmisljimo. Priegtam nebuvo laikraszcziuose rasztų nei nuo paczių vadovų.

M. Zauniutė.

Isz Paryžiaus.

Szis visasvietinis sostapilis isz priezasties sziomietines parodos pabaigoje szio amžiaus stengiasi ir patraukti ant savęs atydą visų svetimtauczių, kaip tai darė gal laike savo revoliucijų ir komunos. Visos vieszpatystės ir daugelis isz yvairių tautų stato ant kraszto Sekvanos sayotiszkus rumus, rengia savo ypatingus skyrius, kad priesz akis viso svietyo areikszi savo buseną, savo dartinį padėjimą ar savo praėigą. Musų tauta ir nenori pasilikti užpakalyje visų kitų ir, kaipo tokia, užsimanė czion pasirodyti, zinoma, ne placziuose rumuose Maskolijos skyriaus, Maskolijos, kuri musų tautą nor visai panaikinti, bet atskyrioj' vietoj', etnografiskame muzejuje Trocadero, tiesa kaimynuojancziam su maskoliszkais „budinkais“.—Kiek tėmyjau, vieta liko gauta puiki ir pilnai pritinkanti musų parodai. Vietos sutalpinimui musų parodos daiktų bus visai gana ir manyti apie

platesnę vietą, neveizdint jau ant didesnių iszleidimų, negerai ir dėlto, juog gali pritrukti paczių parodos daiktų pripildymui. Galima pridėti dar, juog vieta aplankymui yra ir paranki, nės per musų skyrių reikia keliauti einant į muzejų ir į kaimyniszkus skyrius—musų skyrius badys akis, o tame jug didelė svarba ant szios visasvietinės rinkos. Ant visos parodos nėra da nieko užbaigto ir matai tik triusiant tukstanczius darbininkų, kurie czion, kaip skruzdės juda. Maskolijos skyriuje dirba ir jos paczios atkviesti czion darbininkai, kaip daug kur gal ir kitur. Lietuviszkame skyriuje ir gi tēplioja sienas lietuviszkos grinczios, kurioj' bus pastatyta szeszetas figurų tautiszkuosę parėduosę, figurų, iszreiszkianczių kokią nors sceną isz lietuviszko gyvenimo. Rods, tai bus priemimas pirszlio su jaunikiu, bet apie tai pilnesnės ir tikresnės žinios turbut jau apturėtos nuo žmonių, kurių žodis tame dalyke yra svaresnis, negu mano, pirmo lankytojo parodos. Užsiganedinsiu pasakę, juog darbas įsteigimo szios musų parodos yra tvirtai vedamas ir, man rodos, laikas jau pamesti tą laikraszczių politikavimą, kuris liko prikergtas prie atlikimo czion darbo ant vietos: vieni tiki ar netiki vieniems, kiti kitiems. Negana to, patasai „prezidentas“ drįso apskelbti pravardes nekurių vyrų, kad, mat, parodyti savo teisybę...

Įsteigimas parodos—tai darbas ne bet kokis ir reikalauja daug triuso nuo visuomenės. Užmesti jį ant vienų bevekipecių, tai nors jie butu milziniszkausi, negana, reikia kuoplacziausio dalyvavimo visuomenės. Pirmiausiai, zinoma, kaip vedimui karės, czion reikia pinigų, ir vėl pinigų, ir vėl pinigų. Bet tai dar negana. Sustatyti pilną katalogą, pa-

dalinus jį į skyrius, nors vien tik lietuviskų knygų—tai darbas reikalauja ir žinovo ir daug triuso. Paskui, negalima užmirsti ir tulos raszliavos apie Lietuvą, jos kalbą ir visą kultūrą, svetimos kalbose, kaip tai vokiszkoj, lenkiszkoj, prancuziszkoj ir t.t. Medega czion begalo plati, ką galima numanyti nors isz knygų p. S. Baltromaiczio, bet surinkti ją darbas beveik ne galimas. O kur gi žemlapiai dabartinės Lietuvos, istoriszki ar etnografiszki? Ir tai tik viename skyriuje parodos raszliavos...

Kas link-gi etnografiszko jos skyriaus, kuris vienyja sa vyje kulturiszka praeitį ir dabartį Lietuvos, tai czion dirva netik neapdirbta, bet da ir visai nearta. Musų senobinius palikimus suglobė arba maskoliai, arba jie pateko į svetimus muzėjus — nė ginklų, nė ukiszkų rykų, nė padarų, nė savo pinigų mes neturime. Senobinės sėmėgos ir tos retai kur teuzsiliko. Tautiszki parėdai netik senobiniai, apie ką nėra ką ir kalbėti, bet ir szios gadynės nuolat žūsta. Iszgauti juos ant parodos buvo gana sunku. Kas link atlikimo visokiariopo darbo Lietuvoje, tai zinoma didelių padarų czion negalima atgabenti, bet butų gerai turėti nors visokias fotografijas, parodanczias, kaip lietuvis aria, pjauna, kulia, mala, abelnai, triusiasi ir linksmynasi, bet tokių fotografijų nėra, o sziaudien jau jų nebe nuimsi. Szis bei tas, zinoma, ir czia bus parodyta, bet tai toli nuo to, ką butų galima padaryti, jeigu musų visuomenė butų daug ką tame dalyke padarius. Dėlko jį tai nepadarė, nesunku suprasti. Lietuvoje noksta tokia begalinė aibė visokių reikalų, sujungtų su musų politiszku ir tautiszku prispaudimu, jog manyti apie atlikimą tų nekaltų kulturiszkų darbų nėra visai kam.

Kas pajuto savo tautos padėjimą, tas skubinasi prie kito darbo, prie platinimo apszvistos ir žmonių pertikrinimo, juog jie neprivalo traukti svetimą jungą. Tai darbas, kuris kaitina labjaus szirdį jaunuolio ir apskrieja jam naujus jieszkinius ateiteje. Rinkti-gi visokius senovės palikimus, dėstyti juos į kruvą ir ženklinti su meile vřską, kas sziaudien darosi, tai darbas butų didei gražus, jeigu jau kiti darbai butų atlikti, jeigu pati sziaudienyksztė busena ne butų teip karti, teip nežmoniszka keista. Augant mus tautiszkam judėjimui kas kart zinoma pradės atsirasti daugiau žmonių, kurie prie asztresnės kovos nėra ar tai palinkę, ar jau atszipę, ir todėl dėlei jų szis meilus rankiojimas gali likti didziai parankiu. Todėl reikia duoti progą jiems dirbti, atlikti szį brangų darbą dėl tautos. Buvo jau garsinta „Varpe“, juog isz pakliuvusių parodai daiktų galima pasinaudoti uždėjimui pamatų musų „Tautiszkiems muzėjui ir knygynei.“ Tai gražus užmanymas, ir įsteigimas jų butų svarbiausiu vaisiumi musų pasirodymo ant visaszvietinės parodos. Manyti apie tai, kad mes, czion pasirodę, sugėdysime maskolį už jo žiaurų persekiojimą lietuviszkos tautos—tai bergždžias manymas, nes maskolių valdžia jau seniai savo gėdos yra netekus. Vienok-gi visokie svetimtaucziai, iszvydę mus persekiojimus gal pagailistaus musų, o gal ir pasistebės, juog mes, teip budami skaitlingi, sulyginant dar teip mažai esame padarę. Kuoplaeziausias ir kuorimeziausias darbas, vaisiumi kurio galutinai privalo buti liuosybė musų tautos tai darbas, su kuriuomi privalome girtiesi priesz žmonių, nepaisydami apie visokius kitus siekius.

Berzindis.

Paryzius 23 Kovo.

Politiszkos zinios

Amerika. Valstijoi Kentucky apeliacijos sudas pripazino demokratams tiesą ir vice-gubernatorius, užmusztojo Goebelio, tapo gubernatorium. Republikonų sutarimas nužudyti demokratiszką gubernatorių buvo isz kalno parengtas ir \$1600 užmokėta tam, kuris turėjo Goebelį nuszausti. Tasai galvažuda yra pabėgęs ir iki sziol nesurasta jokių pėdsakų.

Senatas užtvirtino kad nuo atvezamų pirkinių į Porto Rico per du metu butu imamas muitas. Geroji Amerikos valdžia nežiuri ant to, ar turės gyventojai isz ko mokėti ar ne, nors ir dabar jau tukstancziai žmonių kenczia badą. Gyventojai rods protestus kelia, bes vis jų nelaimė, kad neturi kanuolių parėmimui tujų protestų.

Kuboje einasi visai maskoliszka. Santiagoje majoras Grinan sumetė į kalėjimą 5 redaktorius laikraszcio „El Cubano Libre“ ir paties laikraszcio iszleidimą užgynė. Tasai laikrasztis nusidėjo amerikonomams tiek, kad apskelbė jų paprastą vagystę.

Washingtono valdžios paleido isz urėdo W. Davis'ą (zinoma tasai atsisakė) pagelbininką ministerio vidurinių reikalų, kuris užtarė burus ir nupeikė slaptąjį susivienijimą Anglijos su Amerika. Davis yra buvęs pietinėje Aprikoje ir visus prietikius Anglijos ir burų gerai pažįsta.

Pilipinuose karė eina savo keliu ir amerikoniszkai genarolai pareikalavo pastiprinimo, nes jų pajėgos per menkos užimtas vietas palaikyti ir kitas užimti. Lguna provincijoi, miestelyje Paeto, pilipiniečiai amerikonus suvarė į bažnyczią ir tik atėjus pagelbai iszliuosuoti tapo. Penkias myles nuo Manilos pilipiniečiai užpuolė ant amerikonų, kurie budami mažame skaitliu ne-galėjo ant pilipiniečių užpu-

ti, bet turėjo bėgti. Patys amerikoniszkai virszininkai pripažįsta, kad pilipiniečiai paskutiniame laike pradėjo labiausiai užpuldinėti ir visur jų pilna esant. — Gen. Otis sugrįszs jau Amerikon; jo vietininku busęs gen. McArthur. Otis turįs protiszka ligą ir dėlto szaukiamas namon.

Pietinė Aprika. Burams vėl pasisekė sukirsti anglus. Pas Reddersburg per 30 mylių į pietus nuo Bloemfontein burai 10 anglų užmuszė, 33 suzeidė ir 550 sugavo. Tokiai nelaimėi isztikus, lordas Roberts pasiuntė gen. Gatacre iszliuosuoti sugautuosius, vienok tujų nei pėdsako neradęs sugrįžo atgal. Burai traukia į pietus, kad gaiszinti susinesimą Roberto su Kapstadtu ir tuomi jį sulaikyti nuo traukimo į sziaurę ant Transvaaliaus link. Robertas tik Oranijoi yra netekęs 1100 arklių ir dėl tos stokos negal niekur pasikrutinti. Gen. Methuen turėjęs muszį į sziauręczius nuo Kimberley pas Boshof, kur 7 burus užmuszė, 8 suzeidęs ir 54 sugavęs. Tarp užmusztų esąs ir gen. Villebois de Mareuil, prancuzas; tarp sugautųjų didesnė dalis esanti teip gi prancuzų. Pas Karee Siding, kur burai atėmė 7 kanuoles ir 200 anglų sugavę, paskutinės zinios pranesza, kad atėmę net 11 kanuolių ir 389 anglus sugavę. Nuo Mafeking nieko naujo negirdėti apart burų paprasto bombarduojimo. Majoras Plumer užpuolė burus pas Ramathlebama ir tame tarpe apgultieji norėjo persimuszti per apgulimo eiles, vienok burai abėjus atmuszė atgal. — Nuo Bullerio Nataliuje nieko negirdėti. — Oranijos prezidentas susirinkas seimui į Kroonstad, kalbėjo, kad abi kariaujančios respublikos esanczios dabar geresnėse sanlygose, negu pradzioje karės. Ateitė jų esanti rankose Maskolijos,

Prancuzijos ir Vokietijos, ir karė tuojaus pasibaigenti. Ant anglų užmanymo nugabenti sugautuosius burus ant salos St. Helena, tai burai už tai sugautuosius anglus varysę į giliauses Johanuesburgo kasyklas.

Belgija. Ant gelzkeldvario mieste Bruessel, 15 metų vyrus Sapido, blekiorius, paleido du szuviu ant Anglijos karaliuno, bet netropijo. Sapido susigincijęs su anarkistais isz dolerio, kad nuszausęs karaliuną. Sapido prisipažino, kad norėjęs užmuszti vieną isz tų, kurie milijonus žmonių užmusza ir žudo. Jis norėjo atmokėti tik užpelnytą algą. Toks atsitikimas padarė nesmagų įspudį ant Anglijos, nes isz to butu pakilę tāsymaisi paszonėje.

Azija. Kinuose jau nuo seno laiko yra tautiszka partija, prie kurios priguli ir augszty urėdninkų, kurios mieriu yra isznaikinti visus ateivius isz Europos. Provincijoi Chanagai toji partija nuzudė keletą misijonierių ir gresia kitiems. Amerikos, Vokietijos, Anglijos ir Prancuzijos pasuntiniai pareikalavo nuo Kinų valdzios laike 2 mėnesių isznaikinimo anos partijos, nes antraip paszauksę savo kariaunas.

Dalis darbu.

Greenwich, Conn. Czionai sustraikavo namų statytojai reikalaudami 8 val. dienos, \$1,50 dienos algos ir iszmokesties kas subata. 250 italų su paroda vaikszečiojo po miestą ir geruoju prikalbinėjo neunijonistus teip-gi straikuoti, o tiems nepaklausius, atėmė įrankius. Vienas kontraktierius ant straikerių vietos ketino parsigabenti 50 darbininkų isz New Haven, kurie jeigu atvyks, turės užgimti musztyne.

Westerly, R. I. Namų statytojai buvo sustraikavę reikalaudami 9 valandų dienos darbo, pripažinimo unijos ir kelionės kasztų, jeigu darbo vieta yra per 2 myles nuo darbininko gyvenimo. Kontraktieriais pildė jų reikalavimą ir tiejie sugrįžo prie darbo. Priegtam kontraktus padarė ant 3 metų, kad abi pusės to neperzengs.

Pittsburg, Pa. Pittsburgo apskirtyje sustraikavo 23,000 kalnakasių reikalaudami pakėlimo algos 5 ct. ant tonos. Vienok straiikas neilgai tęsis, kaip tikisi, ir bus greitai užbaigtas per tarpininkus tiesdarius.

Boston, Mass. Akmenų taszytojai rengiasi straikuoti reikalaudami 8 valandų dienos darbo ir \$3,00 dienos algos. Tuli darbdaviai jau iszpildė savo darbininkų reikalavimus.

Cleveland, Ohio. 300 blekiorių sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos nuo \$3 ant \$3,50 už dieną, o mokintiniams po \$2,25.

St. Louis, Mo. 2000 tepliorių namų ir 150 dailydžių sustraikavo reikalaudami: pirmiejie \$3,00 dienos algos, antriejie 45 ct. už valandą.

Irvin, Pa. Straikeriams reikalaujant 70 ct. už toną, kompanijos apsiima mokėti tik 65 ct. ir bene straikeriai sutiks ant to.

Fairmount, W. Va. Szitame apskirtyje tapo pakeltos kalnakasiams algos ant 45 ct. už toną. Tokios algos nėra mokėta nuo pradzios užvedimo kasyklų.

New York. Visokie darbininkai prie namų statymo, miesto dalyje Bronx, sutarė reikalauti \$3,50 dienos algos, 8 val. darbo laiko ir kad subatomis nuo pietų butu paleidžiami nuo darbo be nutraukimo algos. 50 kontraktierių pasiraszė iszpildydami darbininkų reikalavimus.

Pittsburg, Pa. 15,000 darbininkų namų statytojų, reikalauja 8 val. dienos darbo laiko ir 33 ct. už valandą. Jeigu nuo 1 Geguzio darbaviai neiszpildys jų reikalavimų, tai straikuosę.

Redding, Cal. Kasyklose Big Cave Iron Mountain tapo užgriautas iszėjimas dėl 10 kalnakasių, kurie badu numirė kasyklose.

Des Moines, Ia. Saylor Coal Co. atstatė 10 kalnakasių nuo darbo, už prisiraszimą prie unijos. Dėl tos priezasties turės kilti straiikas.

Plymouth, Pa. Vietinėse kasyklose Kovo mėnesį iszdirbo: No. 11, 12 dienų; Washington, 12 d.; Parrish, 14 d.; Buttonwood, 17 d.; D.&H. No. 2, 18 d.; No. 6, 13 d.; Woodward, 12 d.; Avondale 12 dienų.

Porto Rico. San Juan mieste sustraikavo dokų darbininkai reikalaudami didesnės algos. Isz kitur ateinančius darbininkus straikeriai nedaleidžia prie darbo ir juos iszvaiko.

Pagal urėdiszką suskaitymą Pennsylvanijos valstijoi pereitą metą kasyklose tapė užmuszta 461 kalnakasys, o suzeista 980. Pagal skaitlių tautų, tai lenkų užmuszta 152 ir 259 suzeista; lietuvių 5 užmuszti ir 11 suzeista. Lietuviai daugelis lenkais bus pasidavę.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Gilbeton, Pa. Draugystė broliszkos pagelbos (kokio vardo? Red.) paaukavo ant lietuviszkos parodos Paryžiuje \$5,00. Teipgi praėjusiuose metuose Gilbertone buvo užsidėjusi draugystė isz jaunuomenės kad negerti svaiginančių gėrymų nors per gavėnę ir sudėję buvo po \$1,00 kaipo kauojos, kuris gertu tai doleris baudos. Ant velykų turėjome pasilinksminimą ir isz tų

pinigų atliko \$1,50 kurias teipgi paskiriam ant parodos reikalų. Priegtam dar surinkau nuo pavienių geros valios tautiečių \$2,45 parodai ir 50 ct. kankintiniams. Taigi viso prisiunczių \$8,95 parodai ir 50 ct. kankintiniams.

Aukų rinkėjas,
Mikas Sanda.

Hastings, Pa. Czionais prisiunczių aukas parodai \$2,80 ct. ir kankintiniams \$1,15 kurias surinkau nuo geros valios tautiečių (isz tų yra nutraukta 9 ct. už prisiuntimą.) Nie kam czionai apie tai nesirupinant, asz apsiėmiau ir mano žygis neliko dovanai.

J. Ranczalis.

Bridgeton, N. J. Nors szitame mieste yra mažai lietuvių, kurių bus į 18 viso, vienok prijausdami savo broliams tėvynėje, didelius vargus kenčiančius nuo neprieteliaus caro, isz meilės savo brolių prisidedame ir mes su savo pinigėliu prie abelnų mūsų reikalų, tai yra parodos ir susšelpimo kankintinių. Parodai surinkome \$1,47 o kankintiniams \$1,69 ct., kurias prisiuncziame J. J. Paukszciui.

Aukų rinkėjai:

*Jonas Gediminas,
Juozapas Knipas.*

Indianapolis, Ind. Ne teip yra atszalę lietuviai Indianapoliso dėl tautiszko labo, kaip kartais pasirodo. Mat atsirado vienas iszmintingas lietuvis, gerai suprantantis reikalą Paryžiaus parodos ir pasikalbėję tarpe savęs nutarėm rinkti aukas ant to reikalo nuo savo tautiečių kurie noriai aukavo pagal savo iszgalę. Vienas lietuvis gyvendamas pas slovaką atėjo pas mus, tai ir jo papraszėm aukų; jis atsakė, kad jisai nevažiuosęs ant tos parodos ir jam nereikia nė aukų dėti. Mat kvailys nežino, kad su keleis centais tegali

vaziuoti tik strytkariu savo mieste. Pradėjus aiskint toliau jis pasakė, kad geriaus pragertie negu duoti ant kokių tautiszkų reikalų. Kuom jisai save statosi, tai nežine, tur but slovaku, nes angliszkai negal nei žodžio isztart. Sakosi esąs neaklas, nes į Ameriką atvaziavęs turėjo gerą mokslą ir galvos į sienas nemuszą. Teko girdėti giriantės net kaip atvaziavęs isz Lietuvos, tai skaitęs maldų knygą, o dabar užuirszęs ir tą pačią. Tasai iszgama yra Jonas Szaputis. Vienok geri lietuviai nežiurėjo ant kliučių o davė su noru pasirodydami kietiems lietuviams, kad turime meilę tėvynės savo. Viena moteriszkė lietuvė czion yra o ir ta aukavo su noru ant tėvynės labo. Taigi garbė mumis broliai indianapoliečiai, neklausykim to iszgamos, tegul anas sau žinosi, nes dėl vienos kregždės pavasaris vis bus, ir tegul anas bus paniekintas nuo visų lietuvių, mylinczių savo tėvynę. Musų geros valios tautiečiai paaukavo parodos reikalams \$3,60, ką prisiuncziam parodos kasieriui. *A. Szeibutas.*

Pittston, Pa. Balandžio 1 dieną susitvėrė laisva pagelbė draugystė blaivystės po vardu „Žvaigždė Liuosybės“. Mieriai szitos draugystės yra: 1. Negert svaiginanczių gėrimų po bausme \$5,00 ir nusto jimo pagelbos per 6 mėnesius. 2. Pagelba ligose tokia, kaip ir visose draugystėse. Pasi mirus draugui bus imama isz kasos \$50,00 ant palaidojimo ir kiekvienas sanarys sudės po \$1,00 posmertinės. 3. Vaikai jaunų metu gal priguletie prie draugystės ant pusės pagelbos mokėdami po 25 ct. mėnesinės. 4. Draugystė įrengs savo knygyną. Ant pradžios prie draugystės prisiraszė 15 sanarių; toliaus, tikimės, sanariai szauniai pasidaugins. Isira-

szimo mokestis yra \$1,00, mėnesinės—gi 50 ct. Kiekvienas naujas sanarys mokės ant knygyno po 25ct. o paskui po 5ct. kas mėnesis, kol draugystė gyvuos. Knygyno mums už vis labiausiai reikia ir tikimės po kelių mėnesių jau įsitaisytie. Apart visko musų draugystė szelps ir tautiszkus reikalus pagal iszgalę.

Pas mus jau yra blaivystės draugystė nuo senei, prie kurios priguli per 100 sanarių, ir rodos butų užtekę tos vienos. Bet dovanos mums už sutvėrimą antrosios, kadangi pirmosios įstatai yra aprubežiuoti, ją visame cenzuruoja kunigas. Musų—gi naujoji draugystė blaivystės yra laisva ir jos ne cenzuruos niekas. Prie musų draugystės galės visi prigulėti ir į sanarių sauzinės reikalus niekas nesikisz. Taigi ji bus visiems tiukanti. Dėlto užpraszome visus brolius lietuvius ateiti ir prisiraszitie prie musų draugystės, kol įsiraszimas kasztuoja tik \$1,00, nes paskiaus įsiraszimas bus pagal metus apmokamas. Blaivystės draugystės mumis yra reikalingiausios, kurios nuprąntu musų brolius nuo gėrymo tų nuodyjanczių žmones gėrymų, nuo kurių nustoja turto, sveikatos, proto ir garbės žmogaus. Budami blaivais ir skaitydami visokius rasztus apszviesime savo protą, suczėdysim turta ir sveikata, busime paguodoti kaip žmonės.—Virszininkais tapė iszrinkti:

Prezidentu—S. Kunauckas,
Sekretor.—Br. Skalandziunas,
Kasierium—A. Szalaszeviczius.

Newark, N. J. Sujudus lietuviams kitų miestų, nevarkiečiai nenori liktis paskui ir dirba kiek jų spēkos daleidzia. Viena isz svarbiausių drangysczių yra tai Giesmininkų Draugystė Dr. V. Kudirkos, kurio tai milžino gyventa pabaigoje devyniolikto amžiaus, bet jo

dvasė ir darbai lietuvių tautoje gyvens per amžius. Giesm. Draugystė Dr. V. Kudirkos 1 d. Balandžio nutarė ant dainavimo atsivesti ir merginas, idant ir anos mokintusi savo tautos dainas ir meliodijas. Tas labai pasekmingai įvyko, nes lietuvaitės pasirodė neteip silpnomis ant dvasės, kaip tikėjome. Czionai augusios daug geriaus supranta lietuvių reikalus, negu atvykusios isz Lietuvos. Taigi tėvynėje gyvenant nepazįsta jos reikalų! Rods ne stoka yra ir czionais tokių, bet ant jų negalima paisytie. Tulos lietuvės o ir lietuviai užpuola ant musų draugystės sakydami, buk tik be dieviai gali dainuoti gavėnios laike, o ne katalikai. Mums dainuoti pagal jų saumonę tai yra nuodėmė, bet jiems prisigerus voliotis, tai nėra nuodėmės. Keistas iszmanymas. P. Szesztokas užmanė, kad vietinė moterių draugystė „Grazina“ keltu puotą 12 d. Gegužio, dėlko nutarėme pagerbimui moterių padaryti joms dovaną atspaudinant visų, prie draugystės prigulinczių, vardus, o vardą „Grazina“ paauskintie, įdėtie į rėmus ir padovanotie moterių draugystei puotos laike, baigiant prakalbas. Musų draugystė dabar turi 18 draugų, bet ateiteje, mislyjam prisidės daugiaus.

K. Rutkauckas.

Westville, Ill. Szio miestelio lietuviai subruzdzo kaip kad vabalėlei pavasario laike ir pradėjo organizuotis į draugystės, ant paveizdos prie T. M. D. Kuopa gyvuoja dar tik nuo 1 dienos Sausio szių metų, o jau skaitome sanarių arti szeszių deszimtų ir vis dar nauji prisiraszo. Pagal mano nuomonę, tai mes jau pralenkėme daugelį senesnių ir didesnių lietuviszkų kolonijų, kuriose kelis kartus daugiaus lietuvių gyvena negu Westvilleje. Dabar musų T. M.

D. kuopa parengia ant 16 dienos Balandžio balių su prakalboms ir tautiszkoms dainomis, nuo kurio uzdarbį padalinsime ant keturių dalių: 1. ant labo T. M. D.; 2. ant Paryziaus parodos; 3. ant paszelpos kankintinių ir 4. szioji paskutinė dalis pasiliks kuopos kasoje. Todėl vertėtu ir kitų miestų lietuviams darytie kokias norint progas, idant galėtume bent kiek daugiaus suszelptie musų tautiszkus reikalus. Matome kad truksta pinigų ant parodos, taigi rupinkimės, kad įvyktu, kad pradėjus nereiktu sustotie. Žinote kad tai daug pinigų kasztuos, o jei mes neprisidėsime tai kas bus isz viso pradėto darbo? Arba vėl paziurėkime į mus brolius kankintinius, kurie balsu szaukia, kad mes gelbetume. Taigi nepraleiskime pro ausis jų balso, norint jau esame karta ir aukavę ant tautiszkų reikalų; bet asz mislyju, kad dar yra daug ne aukavusių. O prie tokių reikalų prisidėtie ir szelpti juos, yra pareiga musų kiekvieno.

V. S. K.

Delray, Mich. Draugystė Dr-o J. Szliupo, laikė savo ketvirtinį susirinkimą, ant kurio buvo nutarta ant paduoto uzmanymo per S. Valacką, kad musų draugystės koznas sanarys mokėtu po 5 ct. kas mėnesis ant tautiszkų reikalų.

Reikale „T. M. Draugystės“ musų kuopa nutarė, jogiai įstatai turi buti atspausdinti skyriumi ir knyga, jeigu yra atsakanti, turi but duota spaudon kuomi greicziausiai.

Draugystės Sekr.

K. Gediminas.

Pittston, Pa. Ant pirmo persipraszau guodotinių skaitytojų, kad su savo rasztu, gal tuliems, padarysiu nuobodžių pasaką, bet emę kantrybės tik perskaitykit su atyda szitą straipsnelį. „Lietuvos“ 12tam

num. patilpo atszaukimas Blai-
vystės Draugystės iš Pittsto-
no, kurio gal daugelis visai ne
suprato. Tas atszaukimas,
kaip tai matėt iš „Lietuvos“
1. mo ir 7. to num., buk tuose
dviejuose num. tilpę rasztai
p. Kalnakasio ir Pittstoniečio
užgavo mūsų kunigo szlovę,
tapė paduotas jos atitaisymui.
Tasai užgavimas mūsų kunigo
garbės puolė ant nuziurėtų
ypatų iš Draugystės Blaiivs-
tės, ir už ką? Ogi, buk tiejie
be žinios visų draugų parengė
iškilmingas prakalbas gimimo
sukaktuvių mūsų garbaus
Simano Daukanto. Matote tie-
jie nevidonai sukviėtė kalbė-
tojus nepatinkamus netik baž-
nyčiai bet ir mūsų kunigui.
Tvoi po prakalbų, mūsų ku-
nigas iš sakyklos pradėjo vi-
saip barti užmanytojus ir dar
įsakė juos išmest iš draugys-
tės, o jeigu jie norėtų ant to-
liaus pasiliktie draugystėje,
tai turi ateitie ir persipraszyti
jo, buk jam yra nusidėję, ir
prizadėt, kad toliaus nedarys
teip; ir nuo tokių, kaip Miko-
lainis ir Szliupas lenktusi iš
tolo. Vienok ne teip stojosi
kaip kunigas norėjo; draugai
visi pasiliko draugystėje ir po
sziai dienai, o ant perpraszyto
ir teisinimosi priesz kunigą vi-
sai nėjo, nes ne buvo už ką
priesz jį teisintis. Nors buvo
ir su lojeriu pradėjęs gązdint,
vienok ir tas vėju nuėjo. Bu-
vo paraszės Susivienyjimo vy-
riausybei, kad išmestu blai-
vininkus iš Sus., bet ir tas li-
ko vėju. Teip nepergalėda-
mas, išsimanė naują budą
mūsų kunigas ant draugystės.
Atsisakė nuo užsakymo dr. su-
sirinkimų ir davimo prisiekos,
ką ir padarė; neužsakė susirin-
kimų, ir apie 14 draugų nau-
jai prisirasziusių dar be pri-
siekos, jau ne prisiekdino. Ne
galėdami kiteip ką nuveikti,
pasigarsinome patys per save
susirinkimą ir suėję 11. tą die-
nā Kovo pradėjome svarstyt
ką veiksime ateitėje. Kiteip

negalima buvo nieko nuveikt,
kaip tiktai išrenkant pasiun-
tinus siųst pas kunigą klausti
ko jis nuo mus reikalauja?
Nors buvome pirmiaus dar jį
szaukę ant susirinkimo, tai vi-
sai neatėjo; pasakė: „ką asz
ten veiksiu; paskui sakys kad
asz atėjau blaininkų persi-
praszyt.“ Sugrižę pasiuntiniai
nuo kunigo pasakė teip: „ku-
nigas reikalauja praszalinti 8
draugus iš draugystės paduo-
dams tokių vardus ir pravar-
des, kurie buk tai dirba dau-
giause dėl jo neszlovės. Ga-
vus draugystei tokia žine, vieną
nuo kunigo, antrą nuo tos 14
draugų troksztanczių prisiekos,
turėjo išpildyt kunigo įsaky-
mā, patalpinant atszaukimā 12
num. „Lietuvos“, nors ant to-
kio atszaukimo ne vienbalsiai
buvo nutarta. Kaip tik ku-
nigas gavo žinę, kad ant susi-
rinkimo jau nutarta tapė at-
szaukt ateinancziams „Lietu-
vos“ num. tuojaus prisiekdino
su linksnumu ir padrutino
prizadā niekad neapleist drau-
gystės, prisaikinant draugus ir
užsakant susirinkimus, ir dar
prizadėjo atszaukt išmetimą
tų 8 draugų iš draugystės,
kuriuos ne tik ką norėjo iš-
mest bet dar buvo daugelį iš-
szaukęs, kaip kunigų papras-
ta, bedievis ir szliupineis.
Tankiai tie žodžiai yra vartoja-
mi kunigų, bet gi asz norė-
ciau žinotie kas tai yra be-
dievis arba szliupinis? Man
teip nurodo: jogiai tie yra be-
dieviai, kurie skaito kokį ge-
resnį laikrasztį ir reikalauja
teisybės, nekliudydami tikėji-
mo, tokie man rodos, yra pra-
minti bedieviais? Jeigu laik-
raszcziai žmogų padaro bedie-
viu, tai mūsų kunigas to ir
ginasi; vieną kartą pasakė,
jogiai jam lietuviszki laikrasz-
cziai neverti yra ne į tupyklā
nusineszt. Kodėl teip? Jau
kad kunigo galva ir nenumano
apie gerą arba negiarą rasztā,
tai kagi toji slepiama vieta ga-
li numanyt apie kokių ten

rasztus? Toliaus kunigas iš-
vadino Dr. Szliupą ir mūsų
kelis niekszais ir kitokeis, ir
dėlko? Argi Dr. Szliupas yra
toks baisus kaip kunigas pa-
sakoji? Daugelis jį jau nuo se-
nei pažįsta ir žino, jogiai jis
niekam nieko blogo nėra pa-
daręs. Ar jis iš savo dar-
bų nėra vertesnis didesnės
garbės už tuos, kurie jį ūki-
na? Asz iš savo pusės vely-
cziau kad tik daug tokių Szliu-
pų rastusi. Kokią kunigas
turėjo tiesą vadintie tuos drau-
gus niekszais ir maisztininkais,
katrie tą draugystę užmanė ir
pastatė ant tvirto pamato?
Tuos, kurie tiek nukentė nuo
karczeminkų ir palaidunų, tų,
kurie drabstė purvais ant mu-
sų ir visų, kas kuomi galėjo?
Trumpai sakant, neturėjom
vietos kur prisiglausti, pakol
draugystė pradėjo tarpt bei
drutintis. Karcziamninkai ma-
tydami kad nieko jau neįstengs
padaryt blogo draugystei, tada
perstojo. Buvom liuosais tu-
lą laiką. Paskiaus, kada drą-
siai agitavodami, užgynus ku-
nigui pobažnytinę salę, paren-
gėm iškilmingas prakalbas
sukaktuviems gimimo S. Dau-
kanto, ir užprasžem be ski-
riaus kalbėtojus, iš kurių vie-
nas nepatiko ne draugam, tik
mūsų kunigui. Na, ir vėl
mums nėra vietos. Kunigas
gundo draugus kad mus iš
draugystės išmest, vadina vi-
sokiais nebutais vardais, szau-
kia per pamokslā. Prisiklau-
sę žmonės kunigo gundymų ir
vėl puolė ant mūsų, kaip mesz
ma ant dumų, terszdami mūsų
garbę. Tikrai pripažįstu, kad
nekurie apart garbės dar ir
skriaudą apturėjom, kad sun-
ku but ezion ir apraszyti. Ir
kas kaltas už tą skriaudą, ir
kas ją atlygins? Kunigo gera
įtekmė, vieno žodžio gana iš-
girstie žmogui, kad toks ir
toks bedievis, szliupinis, to-
kiam nereik kaltybės atlygiu-
tie ir dar galima tokiam daryt
visokias skriaudas. Bet ku-

nigui ir liepianz skriaudas at-
lygint, žmogus neteip greit
paklausys, arba išpildys, nors
ir prizadės.

Geriaus mūsų kunigelis pa-
darytu kad tarpe žmonių pla-
tintu vienybę bei meilę o ne
juos skirstytu į visokias par-
tijas. Platinant blaiivystę, gal
žmogus geriaus paklausytu ku-
nigo ir pamestų girtuoklystę.
Tada geriau galėtume pasi-
kelt moksle ir apszvietoje.
Jug aiszkliai matyt kad mūsų
miestelio lietuviai suprato ver-
tę blaiivystės, kad tik butų
kam geriaus paaiszskint apie
tai, nes jau susiorganizavo ir
antra draugystė blaiivystės.
Tverkim draugystės blaiivs-
tės, raszykimės ir prigulėkime
prie jų kuomidaugiausiai o su
sveiku protu galėsime iš tolo
prasilenkti visų mūsų prieszų
ir stabdytojų; suprasime tada
kuom mes esame; nustosime
tada gėlbėję žydus, vokieczius
ir airius, nes jau gana jiems
pridirbom, pralobinom. Ati-
darykim savo akis ir pažvelg-
kime kaip mes esame suvargę
ant dvasės ir turto. Pralei-
dziam metus po metų, ir vis
tikimės geresnės ateitės; pra-
leidę vienus metus tikimės,
kad ateinanti bus geresni, bet
jeigu teip visada darysim, tai
praleisim ir tukstantį metų, o
gero vis nesulauksime. Tik
iš savo kruvinų ir sutinusių
dėlnų džiaugsmā turėsime. Mu-
sų tos suputusiss rankos iš-
dirbo požeminę anglį, nutiesė
nesumieruotus geležinkelius ir
sukrovė nesuskaitomus turtus,
ir klausiu tų savo kruvinų
rankų, ką-gi jos dėl savės ge-
ro padarė? Gal tik tuos nuo-
dus prineszė prie mūsų bur-
nos, alų ir degtine, kurių žmo-
gus paragavęs stoja toks ga-
liuczius, jogiai ne kartą savo
brolio kraują pralieja. Už-
mirszta, kad jo mylima pati
laukia su mažais vaikeleis, ir
ką sulaukia? Pareina jų tėve-
lis girtas, jieszko priekabių,
musza paczią ir vaikus gązdi.

na rėkdamas kaip lutas. Jam iszrodo, kad jisai puikiauses ir turtingiauses kaip prisigėres yra, ir ant rytojaus gėdisi tų, su kuriais reik atsiligint, lenkiasi tų, kuriems yra kaltas, arba skundziasi ant prastų laikų. Brangus broliai! nebijotume nė prastų laikų, nė bedarbės, kad mokėtumėm savo kruviną grasį czėdyti. O tą galime padaryti tik tada, kada mes busime blaivus, kada žydės tarpe mūsų vienybė ir meilė, nekriksztysim vienas antro nebutais vardais, bet kur stsim, ten darbą atliksim. Tada mūsų brangi tėvynė Lietuva džiaugsis isz savo sunų, nes galėsime ir ją suszėlpti, suraminsim savo brolius Siberijos tyruose vargus vargstanczius ir praszanczius pagelbos, tada atjausim tikrą meilę brolystės szirdyse savo ir tada nepelnis isz mūsų tamsus murai kalėjimų ir sudų.

Blaivininkas.

Philadelphia, Pa. Philadelphijos „Tėvynės Myletojų Dr.“ kuopa laikė savo susirinkimą pirmą Balandžio ir, ant brolio S. Masickio uzmanymo, sąnariai sumetė sekanczius aukas dėl Lietuvos kankintinių:

A. Jocis	-50
K. Unikis	-50
A. A. Jocis	-50
S. Masickas	-25
S. Bairunas	-25
M. Andriunas	-25
J. Butkus	-10

Podraug aukautojai nutarė, kad kasierius turi uzstatyti kauciją, kuri turi buti pas prezidentą, kolei jam bus pinigai siųsti.

Augszcziau minėtos aukos yra pas „T. M. Dr.“ kuopos prezidentą.

A. A. Jocis,

Phila. T. M. K. prezidentas.

Nuo redakcijos. Jau pirmiausias esame pranesę, kaip daugelis ir aukautojų reikalavo, kad rinkimai kankintinių komiteto bus užbaigti iki 1 d.

Balandžio ir delto praėjusiam num. „Vienybės“ rinkimus užbaigėme ir apgarsinome komitetą. Rinkimai tęsėsi gana ilgai ir visi turėjo gana laiko tai apmislytie ir paduoti savo nuomones ir kandidatus. Kada tapė garsinama pabaiga rinkimų, kilo reikalavimas kito prezidento. Forest City, Pa. lietuviai per „Bažnyčios Tarną“ stato net visą komitetą naują. Mes pasiremdami ant aukautojų reikalavimo, kurie aukas kankintiniams prisiuntė į mūsų rankas arba „Lietuvos“ redakciją, ir jų paduotus balsus, užbaigėme kankintinių komiteto rinkimus ir netalpina-me daugiaus balsų.

Kas link kaucijos kankintinių kasieriaus, tai mums iszveizi, tokia visai nereikalinga, nės esantieji pinigai negulės pas kasierių ir tuojaus bus iszsiųsti kankintiniams. Ant iszrinkto komiteto mes pilnai pasitikime, kad jis savo užduotę atliks kuomi geriausiai ir delto rodyjame tik aukauti kuomi daugiaus aukų.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Išėjimai:

Pagal „Vienybės“ 11 num. buvo \$239,19

A. Varaszkevicia, Paterson, N. J. -60

J. Samuolis, Wilkes-Barre, Pa. -60

A. Paulekas, Athens, Ill. -50

„Vienybė“ už knygas Mahanoy City, Pa. kuopa 1,95

F. Mikolainis, Thorp, Wis. -60

Cleveland, Ohio. kuopa 6—

Nashua, N. H. „ 11,40

Jonas Klimavicia, Foxcroft, Me. -60

Kaz. Klimavicia „ „ -60

Minersville, Pa. kuopa 7,15

Westville, Ill. „ 9,45

Chicago, Ill. „ 1,90

Sykiu \$282,22

Izsmokėta 5,00

Lieka kasoj \$277,22

Išėjimai:

Markės ant knygių „Lenkai ir Lietuviai“ siųstų sanariams -67

Skryne, apipakavimas ir pasiuntimas knygu „Lenkai ir Lietuviai“ N. Olszinskiui į Cleveland, Ohio. 1,50

Prezidentui p. M. Bridickui, Lost Creek, Pa. sugrazinti ekspreso kasztai už knygelės „Lenkai ir Liet.“ -75

To paties orderio kasztai -5

Markės ant laiszku -15

P. Mikolainiui sugrazinti kasztai iszsiuntinėjimo knygių „Orleano Mergele“ ir „Keistutis“ 1,78

Kasztai sukolektavimo czekio Minersvillės kuopos -10

Sykiu \$5,00

A. Olszewskis.

Maskolijon pinigų galima siusti per Money Order.

Suvienytos Valstijos padarė sutartį su Maskolija, kad nuo 1 Balandžio galima siuntinėti pinigų isz Amerikos Maskolijon per Money Order. Vienu orderiu negalima daugiaus siųsti kaip \$100,00 (apie 194 rubl.) Už rublį Amerikos pacztas ims po 51½ ct., už per siuntimą nuo 10 ct. iki \$1,00 pagal daugumą siuncziamų pinigų. Vienok teip siųsti pinigų negalima į azijatiszką Maskoliją bei Finlandiją. Nuo dabar bus galima siųsti pinigų statei nuo savęs be bankų tarpininkystės.

Inkirus berniukas

(Isz angliszko).

* * *

— Tėte, asz neseniai skaizcziau laikrasztyje apie minią vagių kur ten vakarinėje Amerikoje, bet to kraszto gyventojai apsiginklavo ir sugaudė juos, iszžudė visus. Ar tai teisybė?..

— Žinoma... teisybė...

— Tokiu budu tie žmonės

padarė teisingai, ar ne?..

— Ten, kame nuolatiniai sudai da nėra įvesti, žmonės patys sudą padaro... — Bet ant sąnarių tos galvazudzių kompanijos neturejo pulti atsakymas už darbus jų draugystės ar gi ne teip?..

— Žinoma, ne teip... — O gi tėtė man sakei, nors kompanija anglininkų plėsziant, tacziaus tėtės už tai neskaito už plėsziką. Jeigu dalininko tokios draugystės nereikia peikti už darbus visos draugystės, tai isz kokios priezasties gali peikti sąnarį žmoguzdžių kompanijos už tai, ką daro pati kompanija?..

— Ak tu užuokara galvos!.. Tu per daug mano mielas kalbi... — Tėtė vieną kartą man sakei, kad didesnė pusė karalystės gali iszleisti įstatymus, kokius nori, ar tai teisybė... — Teip, žinoma, kad gali... — Na tai daleiskim, kad yra didesnė pusė žmonių visoje karalystėje, kurie visiszka lygiai stato sąnarius draugystės su vagimis ir galvazudziais kryžkelių, ar jie paėmę ginklus suszaudytų tėtę ir sąnarius draugystės, kaip antai tuos vagius vakarinėje Amerikoje?..

— Ot, atstok tu nuog mano galvos... Jau tu mane nuvarginai savo niekinga kalba... II.

— Kas czia perrumas, antai tas didelis?.. — paklausė tėvo žingeidus berniukas, kada vaikszciojo nedėlioį po piet.

— Tai kalėjimas mano vaike.

— O kam jis, tėtė?.. — Tam, kad tupdyti ten piktus žmones... vagius ir į juos panaszius... — O kas taj yr' tie vagys?.. — Vagis tai yra žmogus, kuris pasisavina svetimą daiktą... — A, teip, dabar žinau, kad Baltrus Kopstas, įėjęs krautuven pono Senkaus nusipirko keletą daiktų, o paskui užsi-

šio psojus poui Senkui, įtraukė savo pintiną daug kitų neapmokėtų daiktų, už tai jį pavadino vagim... Paskui įkiszo jį kalėjimui, ar teip tėtė?..

— Teip, mano mielas, teip... Visi kalbėjo, kad gerai su juo padaryta...

— Ne, tėtė, ne visi... Beje, girdečiau, kaip vienas žmogus tvirtino, kad sudas turėjęs žinoti, juog pati nelaimingojo Baltriaus sirgusi, o jis tiek pinigų turėjęs, kiek užmokėjęs krautuvejė, juog Baltrus negalėjęs gauti darbo ir juog tie daiktai, kuriuos jis pavogęs, buvę tokie, kokių reikalavusi jo pati ir mažas kudikis. Teipogi kalbėjo tas žmogus, kad ysus sąnarius to sudo reikėję už tai pakarti... Ar teisybė, kad tėtė buvai vienas iš tų sudzių?..

— Tas žmogus, kuris teip kalbėjo, aiskiai buvo koks nors socialistas arba jį panašiai žmogysta. Negalima painioti jausmo su tiesa.

— Man jis pasakojo toliaus, kad Baltriaus žmonai plyszusi szirdis ir kad ji per tai numirusi, kad dvi jo dukters nuėjusios piktu keliu, ir kad su kitais jo vaikais tas pats atsitiksia, nes niekas nenorįs jų prie darbo imti, kadan-gi jų tėvas esąs vagis... Tas pats žmogus pasakojo, kad Baltrus atsėdėjęs kalėjimui, butimai, palikęs ant visados piktdėju.

— Matai, mano vaike, sunkus nusidėjėlio kelias, o už nusidėjimus tėvų kenzia vaikai...

— O jeigu teip mama apsirgtų ir asz, o kiti mūsų namiszkiai mirtu badu, tėtė-gi neturėtumei kiszeniuje nė skatiko ir darbo negautumei, ką tėtė darytumei, jeigu pasitaikytu pavogti duonos kepaluką, kurios kiteip negaletumei įgauti?..

— Asz padaryciau... Bet kam tu man užduodi tokius kvailius klausimus?..

— Nes man matosi, kad tėtė

nedoriau padarytumei, jeigu tada nepavogtumei duonos... Tai-gi, jeigu asz buciau buvęs vienas iš tų sudzių, tai Baltrus nesėdėtų dabar kalėjime, jo dukters tebebutų padorios mergaitės...

— Bet-gi vagystą reikia bausti...

— Tokiu budu žmogus butinai papildo vagystą, kuris ima pirkinį (tavorą) vertės dviejų dolerių, o moka tik vieną, ar teip?.. Ir tik tada, kada to dasileidžia, idant iszgelbėti nuo bado savo szejmyną?..

— Žinoma!..

(Pabaiga bus.)

Isz visur.

Amerikoniszkas misijonierius vidurinėje Aprikoje, vieszpatystėje Kongo, matęs pas žmogėdžius Zappazi 81 deszinių rankų baltveidzių žmonių, kurias anie taisėsi nusiųsti savo vyriausybei ant ženklo, kad nepaleidžia nei vieno baltveidžio nesuėdę jo, jeigu tik gal apgalėti.

Vokietijos kariszką valdzia užgynė apicierams ir visiems mažesniems urėdninkams apsi-vesti su lenkėmis, nes tokios moters paskui savo vyrus perdirbą ant lenkų.

Vokietijos policija pradėjo persekioti lenkus studentus kaip ir Maskolijoi. Daugelyje vietų iszkratė gimnazistų gyvenimus ir susekusi didelį tarp lenkų suokalbį kad suardyti Vokietiją.

Isz Rumunijos persikraustė 3000 žydų į mažąją Aziją, nes Rumunijos įstatymai jiems užgynė užsiimti bent kokiu amatu ir jų vaikams lankyti urėdiszkas mokyklas.

Delei Austrijos sostapilės, miesto Vienna, tapo įvelyta 20 milijonų dolerių įtaisymui vandens traukimo, kuris busęs atvestas net isz Styrijos per 150 mylių.

Kievos gubernijoi vienas sztundistas sapne regėjęs Dievą, kuris liepęs jam paaukauti savo vaikus, kaip tai daręs Abraomas. Tėvas savo sapną papasakojo motinai ir toji liepė kuomi veikiausiai iszpildyti Dievo valę. Abudu iszsineszė laukan du vaiku ir giedodami papjovė. 17 metų sunų teip-gi norėjo papjauti Dievui ant garbės, bet tasai pradėjo rėkti ir subėgę kaimynai atėmė. Senius Abraomus nugabeno Kievon į beprotnamį.

Skrybeliu

ir visokių moterims pasipuoszimų galima pagal norą pasirinkti naujame mano szto-re.

Margaret Thomas (buvusi pacztorka) antros durys nuo kampo Gaylord ir West Main Str. Plymouth, Pa.

Balius su dainomis ir prakalboms.

T. M. Dr. kuopa parengia balių ant 16 dienos Balandžio, tai yra antrą dieną Velykų, ant kurio užpraszo visus lietuvius ir lietuvaiteis isz Westville, Ill. ir apielinkės. Ant balius bus puiki muzika, tautiszkos prakalbos ir dainos. Vienu žodžiu: bus gražus pasilinksminimas. Svaiginanczių gėrymų ant balius ne bus.

Balių prasidės nuo pietų ir trauksis iki antrai valandai po pusiaunakezio, svetainėje brolių Varnagių ir Vaitkaus, Westville, Ill.

Nuoszirdžiai užpraszoze
Komitetas.

Susirinkimas.

Broliai naudokitės isz progos! 15 d. Balandžio (per velykas) antrą adyną po pietų, ant salės „Pithian Hall“, draugystė D. L. K. Algerdo laikys mėnesinį bei kvartalną susirinkimą. — Nauji kandidatai bus priimami į draugystę dar ant lengvų iszlygų įstojimo tik \$1,00.

Nepamirszkite vietas: ant 88 Main str. Torrington, Conn.
Draugystės Komitetas.

Pajieszkojimai.

Andriaus ir Viktoro Vainorių, paeinanczių isz Kauno gub. pirma gyveno Londone (Anglijoi) paskui atvaziavo į Lowell, Mass.

Jeigu kas apie juodu žino, arba jie patys teiks is duoti žinę ant szio adreso:

V. Valentukonis,
112 N. Sherman Str.
Wilkes-Barre, Pa.

Antras metinis Balius!

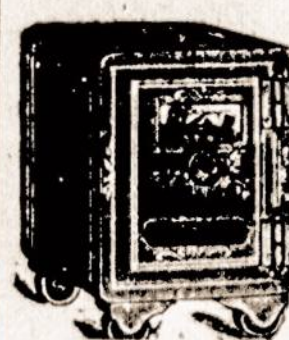
Draugystė D. L. K. Gedemino kelia antrą metinį balių Subatoje 21 Balandžio 1900 m. svetainėje „CECILIA HALL“ (P. Schmidt, propr.) po num. 101 103 Grand str. BROOKLYN, N. Y. Balius prasidės 7 valandą vakare ir trauksis per visą naktį. Muzika bus lietuviszka po vadovyste dirigento p. Rinkevicziaus. Dėlto užpraszoze vietinius, kaipo ir isz apielinkių, lietuvius ir lietuvaiteis pributi ant tojo gražaus pasilinksminimo.

Nuolankiai užpraszo
Komitetas.

NEREIKE PININGU PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.
Mes tikime Jums.

\$9.00 nusipirkite geriausią siuvamą maszinę Victrol su visais įrankiais Gera siuti sunkius ir lengvus siuvinius. Gvarantuojame ant 20 metų. Turime 8 skyrus už visokią prekę \$10.00 pirkti gražiausią geriausią VICTOR PIANO Gvarantuojame ant 25 metų. Praba dovanai, 24 skyrų, visokia prekę. \$20.00 pirkti pirmos klasės geriausią PIANO Parduodame visokius muzikaliszkus instrumentus. Kataloga dovanai. VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17, 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.80; 1250 lbs., \$32.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 65 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.